

KENNISGROEP EUROPEES STRAFRECHT

NIEUWSBRIEF

september 2018

Deze Nieuwsbrief is een uitgave van de Kennisgroep Europees Strafrecht en Mensenrechten (KESM) van de rechtbank Amsterdam. In de Nieuwsbrief vindt u een maandelijks selectie van de belangrijkste ontwikkelingen, jurisprudentie, annotaties, artikelen en andere publicaties op het gebied van Europees strafrecht. Klik op de hyperlinks om naar de documenten te gaan.

In deze Nieuwsbrief komen de volgende onderwerpen aan bod:

- [Richtlijn 2016/343/EU \(onschuldpresumptie\) en beslissingen over voorlopige hechtenis](#)
- [WETS: bevoegdheid tot kennisneming vordering herroeping VI na overname tenuitvoerlegging buitenlandse straf](#)
- [Artikel 6 EVRM: gebruik verklaring medeverdachte afgelegd zonder dat advocaat aanwezig was](#)
- [Overlevering: verhouding tussen Kaderbesluit 2002/584/JBZ en Kaderbesluit 2008/909/JBZ](#)
- [Overlevering: de brexit staat in beginsel niet in de weg aan overlevering aan het Verenigd Koninkrijk](#)
- [Uitlevering; artikel 8 EVRM en de informatieverplichting op grond van Petruhhin en Piscioti](#)

Richtlijn 2016/343/EU (onschuldpresumptie) en beslissingen over voorlopige hechtenis

Hof van Justitie van de Europese Unie 19 september 2018, C-310/18 PPU, ECLI:EU:C:2018:732 (*Milev*)

[Hyperlink](#)

Trefwoorden: Prejudiciële verwijzing – Prejudiciële spoedprocedure – Justitiële samenwerking in strafzaken – Richtlijn (EU) 2016/343 – Vermoeden van onschuld – Publieke verwijzingen naar schuld – Voorzieningen in rechte – Procedure voor de toetsing van de rechtmatigheid van een maatregel van voorlopige hechtenis

In het licht van Richtlijn 2016/343/EU betreffende de versterking van het vermoeden van onschuld en van het recht om in strafprocedures bij de terechtzitting aanwezig te zijn, wil de verwijzende rechter weten of hij bij het nemen van een beslissing over voorlopige hechtenis, in het bijzonder bij het beoordelen van het bestaan van een ‘redelijke verdenking’:

- kan volstaan met de vaststelling dat de verdachte ‘op het eerste gezicht’ het strafbare feit heeft kunnen plegen of dat hij moet nagaan of de verdachte het strafbare feit ‘met grote mate van waarschijnlijkheid’ heeft begaan en
- zijn beslissing mag motiveren zonder de bewijzen *à charge* en *à décharge* te vergelijken of dat hij deze bewijzen uitvoeriger moet onderzoeken en een duidelijk antwoord moet geven op de argumenten van de verdachte.

Het Hof antwoordt dat Richtlijn 2016/343/EU minimumvoorschriften bevat en dat deze richtlijn dus niet zo kan worden uitgelegd, dat de richtlijn alle voorwaarden voor het nemen van een beslissing over voorlopige hechtenis vaststelt. Richtlijn 2016/343/EU staat niet in de weg aan de vaststelling van voorlopige beslissingen van procedurele aard, zoals een beslissing over handhaving van voorlopige hechtenis, op voorwaarde dat de verdachte in die beslissingen niet als schuldige wordt aangeduid (art. 3 en art. 4 lid 1 Richtlijn 2016/343/EU). Voor het overige vallen de voorwaarden voor het nemen van een beslissing over voorlopige hechtenis, met name de mate waarin de rechter overtuigd moet zijn van de identiteit van de pleger van het strafbare feit en de omvang van de motivering van de beslissing, uitsluitend onder het nationale recht.

Artikel 6 EVRM: gebruik verklaring medeverdachte afgelegd zonder dat advocaat aanwezig was

EHRM 4 september 2018, ECLI:CE:ECHR:2018:0904JUD002833807 (*Ömer Güner/Turkije*)

[Hyperlink](#)

Trefwoorden: artikel 6, eerste lid en derde lid, aanhef en onder c, EVRM; Salduz; gebruik verklaring medeverdachte afgelegd zonder dat daarbij een advocaat aanwezig was

Het EHRM stelt een schending van artikel 6, eerste lid en derde lid, aanhef en onder c, EVRM vast, onder meer omdat klager is veroordeeld op basis van een verklaring van een medeverdachte die was afgelegd zonder dat daarbij een advocaat aanwezig was.¹

WETS: bevoegdheid tot kennisneming vordering herroeping VI na overname tenuitvoerlegging buitenlandse straf

Rechtbank Limburg 18 september 2018, ECLI:NL:RBLIM:2018:9041

[Hyperlink](#)

Trefwoorden: herroeping VI, bevoegdheid, artikel 15i, derde lid, Sr, artikel 3:14, zesde lid, Sr

Nederland heeft de tenuitvoerlegging van een Britse vrijheidsstraf overgenomen. In Nederland is aan de veroordeelde VI verleend. In het arrondissement Limburg wordt toezicht gehouden op de naleving van de aan de veroordeelde opgelegde verplichting. De rechtbank Limburg acht zich bevoegd tot kennisneming van de vordering tot herroeping van de VI, omdat volgens artikel 3:14, zesde lid, WETS *in afwijking van artikel 15i, derde lid, eerste volzin, Sr* de rechtbank bevoegd is in het arrondissement waar toezicht wordt gehouden.²

Overlevering: de brexit staat in beginsel niet in de weg aan overlevering aan het Verenigd Koninkrijk

Hof van Justitie van de Europese Unie 19 september 2018, C-327/18 PPU, ECLI:EU:C:2018:733 (RO)

[Hyperlink](#)

Trefwoorden: Prejudiciële verwijzing – Prejudiciële spoedprocedure – Politieke en justitiële samenwerking in strafzaken – Europees aanhoudingsbevel – Kaderbesluit 2002/584/JBZ – Gronden tot weigering van de tenuitvoerlegging – Artikel 50 VEU – Bevel dat wordt uitgevaardigd door de rechterlijke autoriteiten van een lidstaat die de procedure voor terugtrekking uit de Europese Unie heeft gestart – Onzekerheid over de regeling die na de terugtrekking van toepassing zal zijn op de betrekkingen tussen die lidstaat en de Unie

De Ierse verwijzende rechter wil van het Hof vernemen of de brexit gevolgen moet hebben voor de overlevering aan het Verenigd Koninkrijk, omdat onduidelijk is of een aan het Verenigd Koninkrijk overgeleverde persoon zich na de brexit nog zal kunnen beroepen op rechten die hij aan het Unierecht ontleent (zoals aftrek van overleveringsdetentie op de eventueel in het Verenigd Koninkrijk opgelegde straf, de bescherming van het specialiteitsbeginsel en de eerbiediging van de grondrechten van het Handvest (detentieomstandigheden in het Verenigd Koninkrijk)).

Het Hof antwoordt dat de **aankondiging** van de brexit geen reden oplevert om de overlevering aan het Verenigd Koninkrijk te weigeren. Wel moet de uitvoerende rechterlijke autoriteit onderzoeken of in geval van een **daadwerkelijke** brexit de betrokkene het gevaar loopt dat zijn grondrechten en de rechten die hij aan Kaderbesluit 2002/584/JBZ ontleent, worden geschonden. Het Hof wijst in dit verband op het EVRM, waaraan het Verenigd Koninkrijk ook na een daadwerkelijke brexit blijft verbonden, op het Europees Verdrag betreffende uitlevering dat een regeling inzake de bescherming van het specialiteitsbeginsel bevat en op de nationale wetgeving van het Verenigd Koninkrijk, waarin – los van het Unierecht – de verplichting tot eerbiediging van grondrechten, de verplichting tot aftrek van uitleveringsdetentie en de verplichting tot waarborging van het specialiteitsbeginsel zijn neergelegd. De uitvoerende rechterlijke autoriteit mag dus aannemen dat het Verenigd Koninkrijk na terugtrekking uit de EU de essentiële inhoud van Unierechten die van toepassing zijn op de periode na overlevering zal toepassen.

Overlevering: verhouding tussen Kaderbesluit 2002/584/JBZ en Kaderbesluit 2008/909/JBZ

Hof van Justitie van de Europese, conclusie van A-G Bot, C-514/17, ECLI:EU:C:2018:672 (Sut)

[Hyperlink](#)

Trefwoorden: Prejudiciële verwijzing – Justitiële samenwerking in strafzaken – Beginsel van wederzijdse erkenning – Kaderbesluit 2002/584/JBZ – Europees aanhoudingsbevel en procedures van overlevering tussen de lidstaten – Artikel 4, punt 6 – Grond tot facultatieve weigering van de tenuitvoerlegging van het Europees aanhoudingsbevel – Toepassing – Strafbaar feit dat in de uitvaardigende lidstaat aan de veroordeling tot een vrijheidsstraf ten grondslag ligt

¹ Noot redactie: vgl. HR 7 juni 2011, ECLI:NL:HR:2011:BP2740, r.o. 3.3 over de Schütznorm.

² Noot redactie: het is de vraag of artikel 3:14, zesde lid, WETS wel van toepassing is. Hoofdstuk 3 van de WETS, waarin artikel 3:14 is opgenomen, ziet *alleen* op uitspraken in de zin van artikel 3:1 WETS (kort gezegd: buitenlandse voorwaardelijke vrijheidsstraffen, buitenlandse VI-beslissingen en buitenlandse alternatieve sancties). Uit de beslissing van de rechtbank volgt dat van een dergelijke beslissing geen sprake is.

in de uitvoerende lidstaat slechts bestraft met een geldboete – Artikel 2, lid 4 – Strekking van de voorwaarde van dubbele strafbaarheid – Kaderbesluit 2008/909/JBZ – Artikel 8, lid 3 – Aanpassing van de sanctie

Bij de verwijzende Belgische rechter is een Roemeens executie-EAB. De verwijzende rechter wil de overlevering aan Roemenië weigeren op grond van artikel 4, punt 6, Kaderbesluit 2002/584/JBZ, omdat de betrokkene banden heeft met België. De tenuitvoerlegging van de Roemeense straf van één jaar en twee maanden in België kan daarom de kansen van de betrokkene op sociale re-integratie verhogen. Het probleem is dat op het strafbare feit – besturen van een auto zonder in het bezit te zijn van een rijbewijs – naar Belgisch recht alleen een geldboete staat. Volgens artikel 8 Kaderbesluit 2008/909/JBZ mag een buitenlandse straf alleen worden aangepast als de aard daarvan onverenigbaar is met het recht van de tenuitvoerleggingsstaat en mag, in geval van aanpassing, de straf niet worden gewijzigd in een geldboete. De verwijzende rechter is van mening dat hij onder deze omstandigheden de overlevering aan Roemenië niet mag weigeren.

A-G Bot is het daarmee niet eens. Dat naar Belgisch recht alleen een geldboete op het strafbare feit staat, is geen reden om toepassing van de weigeringsgrond en om erkenning en tenuitvoerlegging van de Roemeense vrijheidsstraf achterwege te laten. De Roemeense vrijheidsstraf is niet naar haar aard niet onverenigbaar met het Belgische recht, omdat het Belgisch recht ook de vrijheidsstraf kent. Het gaat dus om onverenigbaarheid op het niveau van het rechtsstelsel als geheel en niet om onverenigbaarheid op het niveau van de strafbaarstelling. Artikel 8 Kaderbesluit is dus niet van toepassing, zodat van aanpassing van de Roemeense straf, laat staan van wijziging in een geldboete, geen sprake kan zijn.

Uitlevering: artikel 8 EVRM en de informatieverplichting op grond van *Petruhhin* en *Pisciotti*

Gerechtshof Den Haag 26 juni 2018, ECLI:NL:GHDHA:2018:1767

[Hyperlink](#)

Trefwoorden: overheidsaansprakelijkheid; onrechtmatige beslissing tot uitlevering; art. 8 EVRM; informatieverplichting o.b.v. arresten Petruhhin en Pisciotti van het HvJEU

Appellant is een Bulgaar - en dus Unieburger – die in hoger beroep opkomt tegen zijn uitlevering ter tenuitvoerlegging van een vrijheidsstraf aan Turkije, een niet-lidstaat. Hij voert aan dat zijn uitlevering aan Turkije een dreigende inbreuk op zijn recht op gezinsleven oplevert (artikel 8 lid 1 EVRM). Bij de beoordeling of die inbreuk gerechtvaardigd is, is van belang of er concrete alternatieven zijn voor uitlevering die inmenging in het gezinsleven voorkomen of verminderen en tegelijkertijd straffeloosheid voorkomen, zoals berechting in de aangezochte staat ([King/Verenigd Koninkrijk](#)).

Naar aanleiding van de arresten [Petruhhin](#) en [Pisciotti](#) heeft Staat Bulgarije geïnformeerd over het uitleveringsverzoek en verzocht om hem te informeren over een eventueel voornemen tot het uitvaardigen van een EAB met betrekking tot de feiten waarvoor Turkije de uitlevering heeft verzocht, maar Bulgarije heeft laten weten geen EAB te zullen uitvaardigen.

Volgens het hof heeft de Staat niet voldaan aan zijn informatieverplichting die voortvloeit uit de artikelen 18 en 21 VWEU, gezien in het licht van artikel 7 Handvest van de grondrechten van de Europese Unie (dat overeenkomt met artikel 8 EVRM en dat daarom moet worden uitgelegd in overeenstemming met de uitleg die het EHRM aan artikel 8 EVRM geeft). De Staat had Bulgarije moeten informeren over de persoon van de betrokkene, zijn gezinsomstandigheden en de dreigende inbreuk op dat gezinsleven in geval van uitlevering aan Turkije, zodat Bulgarije had kunnen beoordelen of er, gelet op artikel 8 EVRM, artikel 7 Handvest en artikel 21 VWEU, aanleiding is om de tenuitvoerlegging van de Turkse straf over te nemen.

KORTE SIGNALERINGEN

Artikel, J. Krommendijk, ‘Uw rechtsstaat is de onze wél. Nationale rechters als beschermers van rechtsstatelijkheid in andere lidstaten’, *NTM/NJCM-bull* 2018/38

[Hyperlink](#)

Rubriek, S.M.A. Lestrade, ‘Over uitlevering’, *DD* 2018/42

Trefwoorden: uitlevering, mensenrechtenverweren, taakverdeling rechter en minister

[Hyperlink](#)

Rubriek, T. Kraniotis, ‘Internationale strafrechtelijke samenwerking’, *DD* 2018/47

Trefwoorden: verdragsrecht en wetgeving, uitlevering, overdracht executie, kleine rechtshulp

[Hyperlink](#)

Rubriek, ‘Europees strafrecht’, *DD* 2018/48

Trefwoorden: wet- en regelgeving, rechtspraak

[Hyperlink](#)

Rubriek, C. ten Dam, L. van Heijningen en M. de Mol, ‘Kroniek EU en mensenrechten’, *NTM/NJCM-bull* 2018/43

